תלמוד בבלי · אחרונים · חידושי רבי עקיבא איגר · סדר קדשים

חידושי רבי עקיבא איגר על מסכת תמורה

רבי עקיבא איגר

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

חידושי רבי עקיבא איגר על מסכת תמורה

רבי עקיבא איגר

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/חידושי-רבי-עקיבא-איגר-על-מסכת-תמורה/
הקובץ נוצר ב־18 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

דף ל.

גמרא ניפוק חדא להדא כלבא והנהו לשתרי. הב"ע כגון דטפי דמי כלב וכו'.
בהרמב"ם העתיק הך שינוי'. וביש"ש בב"ק תמה הא קיי"ל בדאורייתא אין ברירה וממילא אסור ע"ש. ואמרתי דבאמת ד"ת בלא"ה חד בתרי בטל. דהא דבעלי חיים לא בטילי רק הוא דרבנן, ובדרבנן קיי"ל דיש ברירה:
אמנם קשה ע"ז למ"ש האו"ה בטעמא דמלתא דחתיכה שלא נמלחה שנתבשלה עם שארי חתיכות ואינו מכיר החתיכה דבטילה דלא הוי חתיכה ראוי' להתכבד דאין איסור מחמת עצמו רק מחמת דם הנבלע בו. וגם כיון דקודם התערובות הכל שרי דדם אברים שלא פירש מותר ונאסר בתערובת. אין בו דין חתיכה ראוי להתכבד והוא בפ"מ יו"ד (סי' ס"ט. ובסי' צ"ב) וא"כ הכא דהאיסור בתערובת לא יהא בו דין דבר חשוב. ובאמת בש"ע לא העתיק הרמ"א רק טעם א', ואף דלענין יש לו מתירין כתבו כן בשם סמ"ג בש"ע יו"ד (סי' ק"ב) בענבים שנתבקעו ע"ש. י"ל דדוקא יל"מ כמו דמקילין דבטל באינו מינו והטעם דל"ש עד שתאכלנו באיסור דאינו נקרא כלל על שם האיסור דהתערובת נקרא על שם ההיתר כיון דאינו מינו. א"כ י"ל ה"ה באינו ניכר ולא הי' עליו שם איסור לא הוי כאוכל האיסור דמעולם לא חל שם האיסור. משא"כ לענין חתיכה הראוי להתכבד דמ"מ חשיב ולא בטיל. כנלענ"ד טעם למה שהשמיטו הך טעם. אבל להאו"ה קשה כנ"ל.
וגם קשה לי על האו"ה מסוגיא דסוף מעילה פרוטה בכיס זה הקדש כיון שהוציא את הראשונה מעל וכו' וע' בתוס' שם הא דלא בטל או משום יש לו מתירין. או מטעם דמעות הוי דבר חשוב. הרי אף שהאיסור בתערובת אמרי' הכי, וע' בכו"פ (סי' ק"ב) שדחה מהתוס' הנ"ל דלא ס"ל להך דינא דנתבקעו ענבים אלא דס"ל דאף בתערובת הוי יש לו מתירין.
ובאמת בפשוטו יש לדחות דשאני ענבים שנתבקעו דלא הי' יין מעולם בפ"ע משא"כ בההיא דמעילה דעכ"פ המטבע בעולם. [וא"כ בפשוטו י"ל הא דלא העתיקו בבשר טעם ב' של האו"ה. וביש לו מתירין פסק כמותו. משום דבבשר הי' עכ"פ הבשר בפ"ע מקודם. ובזה ס"ל להרמ"א באמת דלא בטל] אבל להאו"ה שכתב כן גבי בשר אף שהבשר הי' בפ"ע קודם התערובת אפ"ה כיון דלא חל עליו שם איסור מקודם בטל. וה"ה לישל"מ. א"כ קושית תוס' במעילה במקומה עומדת. ונ"ל ליישב קושי' הנ"ל דהיינו לבתר דמשני דטפי דמי כלב מחד מינייהו והאי טיפונא דכלב שדי בכולהו. י"ל דל"ש בו דין ביטול דכל שאר הטלאים נתנו בעד מ"ט טלאים וזוז א' דכלב. דהך זוז דכלב הוא בכל מעט ומעט מהטלאים כיון שאינו שוה ממש כטלה בכל מעט ומעט פתיך בי' מעט ממחיר

כלב ובכל מעט ומעט ניתן מחיר מעט טלה ומעט כלב. כמו דמהני לענין דל"ש בי' ברירה. וכמו שפירש"י דהנך טלאים שעם הכלב כל חד שוה מעט פחות מאידך טלאים. וכל טלה שנתן לו הוא מחיר טלה שלו ומחיר מעה א' מכלב, ובאותו טלה ודאי אין שייך ביטול דכל שיש בו מעט מחיר כלב הקרבן פסול כמו מום (ע' במהרי"ט ח"א סי' ה') ולס"ד בלא"ה לא קשה כ"כ די"ל דזהו גופא פריך נשדי חד מינייהו. היינו אם אמרי' אין ברירה לשתרי מדין ביטול והכל שרי. ואם יש ברירה ואין בו ביטול דניכר האיסור דהא אפשר להפרישו ולומר שזה איסור. נשדי חד מינייהו. ופריך ממנ"פ. וא"כ בלא"ה מיושב הרמב"ם, וק"ל: